మేలి ముసుగు

- మద్దూరి శివప్రసాద్

వంగూరి ఫౌండేషన్ రచనల పోటీలో బహుమతి పొందిన కథ

చల్లని వెన్నెల్లో, ప్రశాంత యమునా తీరంలో ముంతాజ్ అద్భుతలావణ్యాన్ని, షాజహాన్ అమరప్రేమను ప్రతిబింబిస్తూ ఠీవిగా నిలబడి ఉంది తాజ్‌మహల్. జీవంలేని పాలరాళ్ళతో సజీవమైన ఆ మహోన్నత కళాఖండాన్ని సృష్టించిన నాటి భారతీయ శిల్పుల చాతుర్యానికి గర్వంతో ఉప్పొంగి పోయాయి మా హృదయాలు. పౌర్ణమి నాటి పండు వెన్నెల్లో తాజ్‌సౌందర్యాన్ని ఆస్వాదించి తరించడానికి బయలుదేరి ఆనాటి మధ్యాహ్నమే ఆగ్రా చేరుకున్నాం మా విహార యాత్రా బృందమంతా. ప్రయాణపు బడలిక తీర్చుకుని, చంద్రోదయ సమయానికి తాజ్ చేరుకున్నాం సుధాంశుని అమృత కిరణాలు ఆ కళా సృష్టిపై బడి వింత సోయగాల్ని సంతరించుకుంటున్నాడు అంతటి అందాన్ని తన ఒడ్డున ఉంచుకుని కూడా తనకేమీ తెలీనట్టు అమాయక ముగ్ధత్వంతో ప్రశాంతంగా సాగిపోతుంది యమున. నిజంగా ఆ దృశ్యాన్ని ఏ కాళిదాసో ప్రశాంతంగా చూసినట్టయితే మరో కమనీయ కావ్యాన్ని సృష్టించి ఉండేవాడేమో!

నెమ్మదిగా అందరం కలిసి తాజ్‌లోపలి కడుగుపెట్టాం. ప్రతి అణువులోనూ సౌందర్య దివ్య జ్యోత్స్నలను వెదజల్లే ఆ శిల్ప సముదాయాన్ని తనివితీరా చూశాము. మనస్సంతా మధురనుభూతితో నిండిపోయింది. ముంతాజ్ అందాల ఖని. మూర్తీభవించిన లావణ్యరాసి. ఆమె అందాలన్నిటినీ ప్రోగుజేసి యుగయుగాలుగా చెక్కు చెదరకుండా ఉండేందుకు తాజ్‌మహల్‌లో భద్రపరచారేమో అనిపించింది. తృప్తిపడిన మనస్సుతో బయటకు వచ్చాం అందరం. మాలో కొందరు వెన్నెల్లో కాస్సేపు యమునా నది ఒడ్డున ఇసుకలో గడిపితే బావుంటుందేమో అని యోచించటంతో అటువెపు బయలుదేరాం.

అక్కడకు చేరింతర్వాత కొందరు ఆ చల్లని ఇసుకను చూసి అక్కడే కూర్చుని లోకాభిరామాయణం ప్రారంభించారు. మరికొందరు పాటలు, పాడగలవారు, తాము పాడగలము అనుకున్న వాళ్ళు విజృంభించి తమ సంగీతంతో హోరెత్తించేస్తున్నారు. నాట్యాచార్యులు భరత నాట్య విన్యాసాన్ని, రాక్ ఎన్ రోల్ మెళుకువల్ని టీకా తాత్పర్యా సహితంగా ప్రదర్శిస్తున్నారు. భోజనప్రియులు తెచ్చుకున్న ఫలహారాలతో కుస్తీ పడుతున్నారు.

ప్రేయసి కోసం అంతటి మహోన్నత సృష్టినే నిర్మించగలిగిన షాజ్‌హాన్ ప్రేమను గురించి తలపోస్తూ నడుస్తున్న నాకు కొద్ది దూరంలో ఒక ఇసుక దిబ్బపై కొన్ని తెల్లటి రాళ్ళు వెన్నెల్లో మసక మసగ్గా కనబడగానే అటువేపు నడిచాను. దగ్గరకు వెళ్ళి చూడగానే పాలరాతితో మలచిన చక్కటి శిల్పాలు కనబడ్డాయి. యుగాల తరబడి అక్కడ పారవేసి ఉన్నట్లు కొన్ని పూర్తిగా శిధిలమై పోయాయి. మరికొన్ని ఇసుకలో కూరుకుని కొంత భాగాలు మాత్రమే బయటకు కనబడుతున్నాయ్. కానీ వాటి అందం, లావణ్యం ఏమాత్రం చెదిరిపోలేదు. అవన్నీ ఒకే స్త్రీమూర్తి శిల్పాలని సులభంగా తెలిసిపోయింది. కానీ ముఖ సౌందర్యం తెలియకుండా ఆ స్త్రీ మేలిముసుగు ధరించినట్లు చెక్కాడు శిల్పి. ప్రతి వంపులో, ప్రతి రేఖలో ముగ్ధమనోహర సౌందర్య దీపికలు వెల్లివిరుస్తున్నాయ్. అంతటి సౌందర్యవతి ఉంటుందా అనిపించింది. ఇంత చక్కటి శిల్పాల్ని చెక్కిన శిల్పి ఎవరు? ఇవి ఊహా శిల్పాలా? లేకపోతే నిజంగా ఇంత అందమైన స్త్రీ ఏ కాలంలోనైనా ఉందా? చక్కటి ఈ మూర్తుల్ని ఎందుకు ఇలా పడేసి ఉంచారు? అని అనేక సందేహాలు కలిగాయి.

ఏంచేయాలో తోచక నిలబడిపోయిన నాకు "బాబూ" అన్న పిలుపు వినబడగానే ఉలిక్కిపడ్డాను. అదో స్త్రీకంఠం. వేయి కోయిలలు ఒకేసారి గొంతెత్తి పాడినట్లు, మరికొన్ని వేల వీణాతంత్రులు సవరించినట్లు చాలా శ్రావ్యంగా ఉందా ధ్వని. ఎవరా అని చుట్టూ పరికించి చూసాను. ఎవరూ కనబడలేదు. దూరంగా మా బృందంలో వాళ్ళు మాత్రం మసక మసగ్గా తప్ప.

మళ్ళీ "బాబూ" అన్న అదే కంఠ ధ్వని వినిపించింది.

"ఎవరు మాట్లాడుతున్నది?" అసహాయంగా అరిచాను.

"నేను బాబూ, నీ ఎదురుగా ఉన్న శిల్పాన్ని"-

ఆశ్చర్యపోయాను. శిల్పాలు మాట్లాడటమా? రాజకుమారుల కథలో చదివాను, సినిమాల్లో చూశాను శిల్పాలు మాట్లాడటం - నిజంగా శిల్పం మాట్లాడుతుందనే సరికి ఆశ్చర్యం, భయం కలిగాయి. అయినా ధైర్యం చేసి దగ్గరకు వెళ్ళి చూసాను. ఆ శిల్పం కూడా మిగతా వాటిలాగే స్త్రీ ప్రతిమ. సగం వరకూ ఇసుకలో కప్పడిపోయింది. నడుం నుంచీ పైభాగం మాత్రమే కనబడుతోంది మేలిముసుగు వేసుకున్నట్లు మలిచినా ఎందుకో కళ్ళనుంచీ కన్నీరు కారుస్తున్నట్లు కనబడింది. నీటిచుక్కలు ముసుగు క్రింది నుంచీ ఇసుకపైకి జారిపడుతున్నాయ్.

"నాకు తెలుసు బాబూ! మేమిక్కడ దిక్కులేని స్థితిలో ఎందుకు పడి ఉన్నామని అడుగుతున్నావు కదూ?" అని అడిగిందా శిల్పం.

నిజంగా ఆశ్చర్యం వేసింది. శిల్పం మాట్లాడటమే కాకుండా నామనస్సులోని భావాల్ని సైతం ఎలా తెలుసుకుందా అని.

నేను తేరుకునే లోపలే ఆ శిల్పం 'నీకు మా చరిత్ర తెలుసుకోవాలనుందా బాబూ' అని అడిగింది.

అంగీకారంగా తల ఊగించాను.

చనిపోయిన ప్రేయసి కోసం, ఆమె పేరు చరిత్ర యుగయుగాలుగా నిలిచిపోవటానికి అంతకు ముందు ఎవరూ కనీవినీ ఎరుగని మహోన్నత సృష్టి చేయాలి అని షాజహాన్ ప్రయత్నిస్తున్న రోజులవి. దేశంలోని శిల్పాచార్యులందరికీ ఆహ్వానాలు వెళ్ళాయి. వాళ్ళందరితో చక్కటి శిల్పాలు చేయించి వాటిని తన భార్య స్మృతి మందిరంలో ప్రతిష్ఠింప చేయాలని చక్రవర్తి తాపత్రయం. అందుకు తగ్గట్టుగానే అనేక మంది శిల్పులు వేల సంఖ్యలో వచ్చారు.

ఆ సమయంలోనే దక్షిణ భారతం నుంచీ రామశర్మ అనే యువశిల్పి వచ్చాడు. అతనో చక్కని శిల్పి, కళాతపస్వి, కానీ ఎన్నో రోజులనుంచీ పీడిస్తున్న దారిద్ర్య దేవత శృంఖలాలనుంచీ రాజాశ్రయంతో బయటపడదామనే ఆశతో చాలా దూరం నుంచీ ఎలాగైతేనేం రాజధాని చేరుకున్నాడు. చక్రవర్తి ప్రేయసి స్మృతికోసం మందిరం నిర్మిస్తున్నాడన్న వార్త విని తన శిల్పాల్లో అద్భుత స్త్రీ రూపాన్ని మూర్తీభవింప జేయాలనుకున్నాడు.

కానీ రామశర్మకు ఎన్నో విధాల సుందర రూపాల్ని ఊహించుకుని రాతిమీద చెక్కినా సంతృప్తి కలగేది కాదు. అందమైన స్త్రీనెవరినన్నా చూసి ఆమె సోయగాలను రాతిలో సృష్టించడానికి రోజూ రాజధాని నగరమంతా అందమైన యువతుల కోసం తిరిగాడు. మిగతా శిల్పులు కొందరు సుందరీమణులను తమ దృక్పథంలో పెట్టుకుని తయారు చేస్తున్న శిల్పాలను చూశాడు. కానీ వాటన్నిటిలో సౌందర్యం పరిపూర్ణత లేదనిపించింది. ఏదో ఒక వంక కనబడేది వాటి అందంలో. రామశర్మ ఓపిక సన్నగిల్లసాగింది. సృష్టికి ప్రతి సృష్టి చేయాలన్న ఆవేశం, చేయలేకపోతున్నాను అనే ఆవేదనా అతన్ని పీల్చి, పిప్పిచేయసాగాయి.

ఒకరోజు జరిగిన సంఘటనలో శిల్పి జీవితంలో నూతనాధ్యాయం ప్రారంభమైంది. ఆ రోజు సాయంకాలం నగరానికి దగ్గరలో ఉన్న రాజోద్యాన వనం ప్రక్కనుంచీ నడిచి వెళుతున్నాడు. ఆ సమయంలోనే ఉద్యానవనం నుంచీ ఒక మేనా బయటకు వచ్చింది. చుట్టూ శిల్కు తెరలు కట్టి ఉండడంవల్ల లోపలెవరున్నారో తెలియడం లేదు. అంతలో ఒక బిచ్చగాడు ఆశగా మేనా వంక చూస్తూ చేతులు చాచాడు. సిల్కు తెరలను వత్తిగించుకుని ఒక సున్నితమైన హస్తం బయటకు వచ్చి బంగారు నాణాన్ని ఒక దానిని బిచ్చగాడి చేతుల్లోకి విసిరింది. ఆ చేతిని చూసిన శిల్పి హృదయంలో వేయి దీపాలు వెలిగినట్లయింది. తానింతకాలం నిర్విరామంగా వెదుకుతున్న వస్తువేదో లభించినట్లయింది. రత్నకంకణం ధరించిన ఆ చేతి సోయగం, ధరించిన వజ్రపుటుంగరాల్ని సైతం చిన్నబరుస్తున్న ఆ సన్నని నాజూకైన వేళ్ళ లావణ్యం అతనిలో వింత అనుభూతుల్ని రేకెత్తించినయి. ఆమె వెళ్ళిన వేపే ఆశగా చుస్తున్న అతన్ని వెనకగా వస్తున్న సైనికాధికారి భుజం పై చరిచి, "ఎందుకు భయ్యా! అలా అందని పండ్ల కోసం అర్రులు చాస్తావు? ప్రమాదం జాగ్రత్త!" అని హెచ్చరించి సాగిపొయ్యాడు. ఇంటికి తిరిగివచ్చిన శిల్పి మనస్సు అశాంతికి లోనైంది. ప్రతి క్షణం ఆ మృదు హస్తమే కనబడసాగింది. ఏదో తెలీని ఆవేశంలో నిర్విరామంగా శ్రమపడి ఆ చక్కటి చేతిని ఆధారంగా ఒక స్త్రీ రూపాన్ని పాలరాతిపై మలిచాడు. కానీ ముఖబింబాన్ని ఊహించటం శక్తినిమించిన పనికావటంతో ఆ స్త్రీ మేలిముసుగు వేసుకున్నట్లు తయారు చేయగలిగాడు.

తాను పూర్తి చేసిన విగ్రహాన్ని చూసి ఉప్పొంగి పొయ్యాడు శిల్పి. తన జన్మకేదో సార్థకత్వం లభించినట్లయింది. తాజ్‌మహల్ నిర్మాణంలో నియమింపబడ్డ ముఖ్య శిల్పాచార్యుడు ఆ సుందర శిల్పాన్ని చూసి యువ శిల్పిని అనేక విధాల మెచ్చుకుని ఆ విగ్రహాన్ని మందిరంలో ప్రతిష్ఠించటానికి స్వీకరించాడు.

రామశర్మ నవ్యోత్సాహంతో ఆ మూర్తినే అనేక భంగిమల్లో జీవం పోయసాగాడు. కానీ అన్నిట్లో ఆ శిల్పాలకు మేలిముసుగులుండటం వల్ల ముఖం గుర్తుపట్టడానికి వీలయ్యేది కాదు. కొద్దిరోజుల్లో రామశర్మ పేరు దిశదిశల ప్రాకిపోయింది. అతని శిల్పాలని చూడటానికి చాలాదూరం నుంచీ ప్రజలు వచ్చేవాళ్ళు.

ఒకరోజు పని ఎలా సాగుతుందో చూడటానికి వచ్చిన చక్రవర్తి ఆ సుందర ప్రతిమల్ని చూడటం తటస్థించింది. వాటిరూపు, రేఖా విలాసాలకు ఆశ్చర్యపడి అంత చక్కటి కళాఖండాల్ని సృష్టించిన శిల్పిని తీసుకు రమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు. రామశర్మను షాజహాన్ ఎదుటకు తీసుకుని వచ్చారు.

ఆప్యాయంగా ఆలింగనం చేసుకుని అంతటి చిన్న వయస్సులో సాధించిన అతని ప్రతిభను మెచ్చుకున్నాడు చక్రవర్తి.

"అయినా శిల్పీ! నీ శిల్పాలన్నిటికీ ముసుగు వేసి ముఖారబింబాన్ని దాచేశావెందుకు?" అని అడిగారు నవ్వుతూ.

"నేనా యువతిని చూడలేదు జహాపనా! కేవలం ఆమె చేతిని మాత్రమే చూశాను. దాని ఆధారంతో శిల్పాన్ని తయారు చేశాను."

బిగ్గరగా నవ్వారు షాజహాన్

"పరిహాసానికి వేళాపాళా ఉందయ్యా! చేతిని చూసి శిల్పాన్ని చెక్కావంటే ఎవరన్నా నమ్ముతారనుకున్నావా? బహుశా ఈమెకు తన మోహాన్ని నలుగురుకి చూపటం ఇష్టం లేకపోయి ఉంటుంది. అవునా?"

"లేదు జహాపనా! నేనింతవరకూ ఆమెను చూడలేదు"

రక్తారుణిమ దాల్చింది చక్రవర్తి ముఖం.

"ఎవరితో మాట్లాడుతున్నావో తెలుసా?"

"తెలుసు ప్రభూ!" వినయంగా జవాబిచ్చాడు శిల్పి.

"అయితే రెండు వారాలు గడువిస్తున్నాను. ఈ యువతి శిల్పాన్ని ముసుగులేకుండా తయారు చేయి. లేకపోతే - రాజదండనకు గురికావాల్సి ఉంటుంది."

షాజహాన్ విసురుగా అక్కడినుంచీ వెళ్ళిపోయాడు.

శిల్పాచార్యుడు రామశర్మ భుజం మీద ఆప్యాయంగా చెయ్యి వేసి, "అనవసరంగా మూర్ఖపు పట్టుదలకు పోవద్దు బాబూ! నీకు చక్కటి భవిష్యత్తు ఉంది. నీ ప్రతిభకు అఖిలభారతావని జోహారు అర్పించే రోజు త్వరలో వస్తుంది నాయనా! నీ చేతులారా పాడు చేసుకోకు. త్వరలో చక్రవర్తి కోరినట్టు శిల్పాన్ని తయారు చెయ్యి" అని దీవించాడు. నిరాశగా నవ్వి కదిలిపోయాడు శిల్పి.

అర్ధరాత్రి రాజధాని నగరం అంతా సుఖ నిద్రలో ఉంది. శిల్పి ఇంటి తలుపు ఎవరో తట్టినట్లయింది. మంచంపై పడుకుని నిద్రపట్టక నిరాశగా శూన్యంలోకి చూస్తున్న శిల్పి లేచి భారంగా అడుగులు వేసుకుంటూ వెళ్ళి తలుపు తీశాడు.

తలుపు తీయగానే కనబడింది తలుపు తట్టిన చెయ్యి. ఏ సుకుమార హస్తం తన ప్రతిభను నలుదిశల వ్యాపింపజేయడానికి కారణభూతమైందో, ఏసుకుమార హస్తం వల్ల తానీనాడు చక్రవర్తి ఆగ్రహం గురి అయ్యాడో ఆ హస్తం గల వ్యక్తి బయట నిలబడి ఉంది. కానీ నల్లటి ముసుగు వేసుకుని ఉంది. ఆమె లోపలకు వచ్చి తలుపు గడియపెట్టింది. ముసుగు తీసిన ఆమె సౌందర్యాన్ని చూసి మ్రాన్పడిపోయాడు రామశర్మ. దివినుండీ భూవికి దిగివచ్చిన సౌందర్య దేవతలా ఉంది ఆమె.

"శిల్పీ! నేనెవరో తెలుసా?"

తెలీదన్నట్టు తల అడ్డంగా ఆడించాడు.

"తెలుసుంటే ఇంతటి సాహస కార్యానికి పూనుకునేవాడివి కాదు. నా ప్రతిమలను తయారుచేసి ఈనాడు ప్రాణాపాయంలో చిక్కుకునేవాడివి కాదు. భగవాన్! ఎంతపని జరిగింది." ఆవేశంగా నుదురు కొట్టుకుంది.

శిల్పి ఆమె మాటల్ని వినటంలేదు. అతని కళాహృదయం ఆమె అందాల్ని ప్రతి కోణం నుంచీ పరిశీలిస్తుంది.

"నేను షాజహాన్ చక్రవర్తికి స్వయంగా సోదరిని. ఈ సంగతి అన్నయ్యకు తెలిస్తే నిన్ను బ్రతకనివ్వడు. రాచరికపు స్త్రీ నలుగురిలో వెల్లడి కావటం మొగల్ ఆచారానికే విరుద్ధం. కాబట్టి ఇక్కడినుండీ పారిపో. నాకోసం, నా ప్రతిమను సృష్టించటం కోసం అనవసరంగా నీ ప్రాణాలు పోగొట్టుకోకు!" అని చెప్పి త్వరగా చీకటిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

శిల్పికి ఆమె మాటలు ఒక్కటీ చెవికెక్కలేదు.

ఆమె సౌందర్యాన్ని చూచిన అతని హృదయం ఉప్పొంగిపోయింది. ఏదో తెలియని ఆవేశం ఆవహించింది. ఆ అందానికి రాతిలో జీవం పొయ్యక పోతే తన జీవితానికి సార్ధకం లేదనిపించింది. ఇంటి తలుపులన్నీ మూసి అహోరాత్రులు ఆమె శిల్పాన్ని చెక్కటం ప్రారంభించాడు

రెండువారాలు గడిచిపొయ్యాయి.

చక్రవర్తి పంపిన అధికారులు శిల్పి ఇంటికి వచ్చి, లోపల గడియ వేసి ఉండటం చూసి, తలుపు తట్టారు కానీ తలుపు తెరుచుకోలేదు. విఫల ప్రయత్నం మీద తలుపులు బ్రద్దలు కొట్టి లోపలకు ప్రవేశించి అక్కడి దృశ్యాన్ని చూసి మ్రాన్పడిపోయారు. ఒక అతిలోక సుందరి కాళ్ళ వద్ద శిల్పి సొమ్మసిల్లి పడి ఉన్నాడు. దగ్గరకు వెళ్ళి, ఆ సుందరి సజీవం కాదని, శిల్పమని తెలుసుకుని మరింత

ఆశ్చర్యపోయారు. శిల్పికి ఆహారమిచ్చి సేద దీర్చారు. శిల్పానికి ఒక వస్త్రం కప్పి ఆ శిల్పితో సహా దర్బారులో చక్రవర్తి ఎదుట హాజరు పరిచారు.

శిల్పం తయారయ్యిందని తెలియగానే సంతోషంతో ఉప్పొంగిపొయ్యారు షాజహాన్.

"సెభాష్ శిల్పీ! నీ జన్మ ధన్యమయ్యిందయ్యా! నీ పేరు చరిత్రలో సువర్ణాక్షరాలతో నిలిచిపోతుంది."

శిల్పి నిశ్శబ్దంగా తలవంచుకుని విగ్రహం ప్రక్కన నిల్చున్నాడు చక్రవర్తి తీయడమే సమంజసమని సూచించాడు.

చక్రవర్తి లేచి శిల్పాన్ని సమీపించసాగాడు.

సభ అంతా ఆత్రంగా పరికిస్తున్నారు.

షాజహన్ శిల్పాన్ని అంటిపెట్టుకున్న వస్త్రాన్ని తొలిగించాడు.

వెంటనే ఆయన మొహంలో రంగులు మారాయి. కోపంతో కంపించిపొయ్యాడు.

శిల్పాన్ని రెండు చేతుల్తో బలంగా పైకెత్తి విసురుగా నేలకు కొట్టాడు. సభంతా దిగ్భ్రాంతులయ్యారు.

మరుసటి రోజు సూర్యోదయాన్ని చూడటానికి శిల్పి నోచుకోలేదు.

అంతకు ముందు శిల్పి చెక్కిన శిల్పాలన్నిటిని అక్కడినుంచీ తీసి దూరంగా పారవేయమని ఆజ్ఞాపించాడు.

"ఇదీ కథ - మేమే ఆ అదృష్టహీనమైన శిల్పాలం. కొన్ని యుగాలుగా ఇక్కడ పడియున్నాం!"

తన కథనం ముగించింది శిల్పం.

"మిమ్మల్ని ఇన్ని రోజుల్నుంచీ ఎవరూ చూడలేదా! కళాహృదయమున్న మానవుడెవడూ ఇలాంటి చక్కటి శిల్పాలు పడి ఉండటానికి ఒప్పుకోడే" అని అడిగాను ఆవేశంగా.

తను చెప్పాల్సింది అయిపోయింది. ఇంక మాట్లాడను అన్నట్లు మూగనోము పట్టింది శిల్పం.

ప్రపంచ ఖ్యాతిని పొందాల్సిన శిల్పజీవితం అలా ముగిసినందుకు రెండు అశ్రుకణాలు కళ్ళనుండీ జారిపోయాయి. వేడినిట్టూర్పు విడిచి భారంగా అడుగులు వేసుకుంటూ మా బృందాన్ని కలుసుకోవటానికి సాగిపోయాను బరువెక్కిన హృదయంతో.

యమునా నది నిశ్చలంగా సాగిపోతూంది.

("తాజ్ మహల్ నిర్మాణానికి రాళ్ళెత్తిన కూలీలెవ్వరు?" అన్న శ్రీశ్రీ ఋక్కులు ఈ కథ నేను వ్రాయటానికి Inspirational Back ground గా పని చేశాయి. ఈ కథ, కథలోని సంఘటనలు కేవలం కల్పితాలు. ఇది నిజంగా జరిగిన సంఘటనా అని తెలుసుకోవడానికి చరిత్ర పుస్తకాలు వెతకొద్దు. - రచయిత)